

Марченко Н.В.

Сумський національний аграрний університет, Україна

Користь від вивчення іншомовної культури для оволодіння МОВОЮ

Все більше розширення та встановлення нових міжнародних контактів і зв'язків у політиці, економіці, культурі й інших сферах обумовлює послідовну направленість сучасної методики навчання іноземним мовам на реальні умови комунікації. Прагнення до комунікативної компетенції, як до кінцевого результату навчання, припускає не тільки оволодіння відповідною іншомовною технікою, але і засвоєння немовної інформації.

Помітне розходження в запасі відомостей носіїв різних мов в основному визначається різними матеріальними і духовними умовами існування відповідних народів і країн, особливостями їхньої історії, культури, суспільно-політичного ладу, політичної системи. Таким чином, постає необхідність глибоко знати специфіку країни (країн) мови, що вивчається і застосувати країнознавчий підхід як один з головних принципів навчання іноземним мовам. Лінгвокраїнознавчий матеріал є сильним важелем для створення і підтримки інтересу до вивчення іноземних мов. Звідси випливає, що мотивація збільшиться і стане міцнішою, якщо ми будемо все ширше використовувати елементи лінгвокраїнознавчого характеру.

Тексти країнознавчого характеру займають сьогодні все більше місце в процесі навчання іноземним мовам. Завдяки таким текстам, учні знайомляться з реаліями країни мови, що вивчається, одержують додаткові знання в галузі географії, освіти, культури тощо. Зміст країнознавчих текстів повинен бути значущим для учнів, мати визначену новизну, включати відомості про державний устрій, географічне середовище, характерні предмети матеріальної культури, елементи фольклору або про особливості мовленнєвого поведіння й етикету. Уроки країнознавства викликають в учнів потребу надалі самостійно ознайомлюватися з країнознавчим матеріалом. І саме лінгвокраїнознавство

повинно служити опорою для підтримки мотивації, тому що поєднує у собі два аспекти: сприяє вивченню мови; надає відомості про країну, мова якої вивчається.

Отже, чому ми вчимо, коли навчаємо іноземній мові? За визначенням І. Я. Лернера, „навчання” — це передача молодому поколінню культури в повному обсязі. Сутність цього полягає у залученні учнів до духовних і матеріальних цінностей іншої дійсності, що складає зміст природи мови.

Іноземна культура — це те, що може принести учням процес оволодіння іноземною мовою в навчальному, пізнавальному, розвиваючому і виховному аспектах.

Іноземна культура як ціль навчання має соціальний, лінгвокраїнознавчий, педагогічний і психологічний зміст, що співвідноситься зі всіма аспектами навчання і впливає зі змісту предмета „іноземна мова”.

Як і будь-яка інша, іншомовна культура складається з чотирьох елементів змісту:

- 1) знання про функції, культуру, способи оволодіння мовою як засобом спілкування;
- 2) навчальні і мовленнєві навички — досвід використання знань;
- 3) уміння здійснити всі мовні функції;
- 4) мотивація — досвід, направлений на систему цінностей особистості.

Зробивши співвідношення елементів змісту іноземної культури з аспектами навчання, можна визначити компоненти іншомовної культури як мети навчання:

- 1) навчальний аспект — соціальний зміст мети. Даний аспект включає оволодіння іноземною мовою як засобом міжособистісного спілкування, а також освоєння навичок самостійної роботи, як процес удосконалювання рівня іншомовної культури;
- 2) пізнавальний аспект — лінгвокраїнознавчий зміст мети. Використовується як засіб збагачення духовного світу особистості і

реалізується переважно на основі рецептивних видів діяльності: читання й аудіювання;

3) розвиваючий аспект — психологічний зміст мети. В даний аспект входить головна мета — розвиток мовленнєвих здібностей, психічних функцій, умінь спілкуватися, визначеного рівня мотивації, яку потрібно наполегливо і систематично розвивати спеціальними засобами, включеними в систему навчання;

4) виховний аспект — педагогічний зміст мети. Навчання іншомовній культурі є засобом всебічного виховання.

У суспільстві культура виконує кілька функцій: гуманістичну, комунікативну, пізнавальну, нормативну й інформаційну. З функціями культури тісно взаємодіють функції мовленнєвої діяльності. Адже мова є основою збереження і передачі культури від одних людей іншим. Головною функцією мовленнєвої діяльності є комунікативна: людина говорить для того, щоб впливати на поведінку, думки, почуття, свідомість інших людей. У цьому полягає і гуманістична функція. Для мовленнєвої діяльності характерна також емоційно-виразна функція, що виявляється у використанні міміки, жестів, інтонації, що розкривають зміст висловлювання. Нарешті без мовної діяльності неможливо ніяке пізнання.

Зіставивши функції мовленнєвої діяльності і культури, можна побачити, що вони тісно взаємопов'язані. Методологічний зміст цієї єдності в тому, що функціями мовленнєвої діяльності не можна опанувати окремо від функцій культури і навпаки.